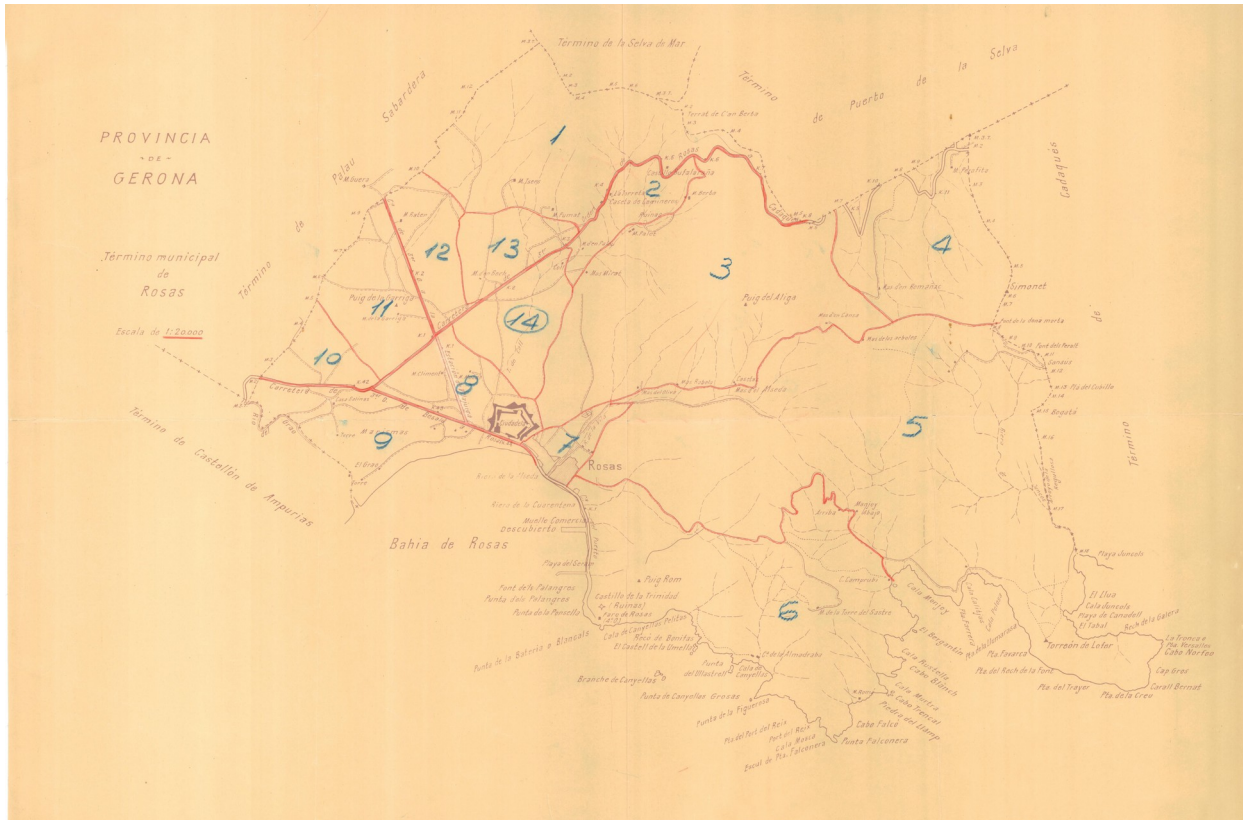

El document del mes d'abril de l'AMR

Del control fiscal al coneixement històric

La utilitat del cadastre de rústica de 1958 per conèixer el territori

Dades arxivístiques

CAT AMR 1.1. Fons Ajuntament de Roses, sèrie G202. Gestió Cadastral, plànol general dels polígons rústics de Roses. 74 x 49,5 cm. 1958. Castellà.

Història arxivística

La documentació cartogràfica generada pel primer cadastre de la riquesa rústica de Roses que s'ha conservat a l'Arxiu Municipal estigué conservada enmig d'altres plànols obsolets a les prestatgeries municipals, fins que ingressà a l'AMR, on l'any 2007 foren restaurats, digitalitzats en alta resolució i reproduïts per a la seva consulta pública.

Contingut

L'any 1958 es va contractar al pèrit agrònom, i hisendat local, Antoni Maria Coll Muntanyà (Figueres, 1914-1993) per tal que elaborés els treballs tècnics necessaris per disposar del primer cadastre contemporani de la riquesa rústica del poble. El resultat fou la realització de 16 plànols de gran tamany que abastaven tot el terme municipal de Roses, que es dividia en 14 polígons (el polígon 5, al seu torn, se subdividia en 3 plànols o fulles). Estaven muntats sobre cartró i tenien dues mides: 9 plànols eren de 97 x 72 cm i els altres 7 tenien una mida una mica més reduïda de 73 x 57 cm. Concretament, aquest mes l'AMR presenta el plànol general o plànol-guia que dibuixa el perímetre de cada polígon i els numera.

L'estat de conservació d'aquests plànols era força precari, atès que estaven enganxats sobre un tipus de cartró molt àcid i les tintes s'havien esvaït notablement.

Aquesta base cartogràfica es completava amb les fitxes individuals de cada finca i de cada contribuent, elaborades l'any 1964. D'aquesta de manera, hom podia fer cerques per persones o per finques.

Fecha de la inscripción	Procedencia	Número		Nombre del pago o paraje	Superficie			Cultivo y clase	Renta		Riqueza		Causa de la alteración y destino de la parcela
		del polígono	de la parcela		Hectáreas	As.	Cs.		Pesetas	Cts.	Pesetas	Cts.	
				suma ant.	112	08	80				2.022	58	
		7	192	Sarol	1	25	00	E.P.			30	-	
		7	297	h. Masot	1	08	00	"			45	43	
		7	302	"	17	04	00	Varios			240	-	
		5	95	E. Quemada	7	97	50	"			72	-	
		5	97	Doblen	2	22	50	E.P.			53	40	
		5	106	"	2	75	-	-			-	-	
		5	151	E. Quemada	1	77	50	E.P.			42	60	
		5	267	elbora	1	05	00	Paso			-	-	
		5	270	Sabiel	1	60	00	E.P.			38	40	
	Ayuntamiento X Canjelles	6	82	E. Masís	65	00	-	E.P.			15	60	
		7	7	Omenterio	43	60	-	-			-	-	
		7	44	"	4	00	-	Paso			-	-	
		8	100	Hueta	2	00	-	Pastoral			2	72	
		8	197	Quadratella	4	80	-	Hortals			95	52	
		8	198	"	46	40	-	"			922	36	
		8	199	"	35	60	-	Varios			366	44	
		8	200	"	2	22	00	"			2099	68	
					142	44	45				6028	24	

Una de les fitxes amb es propietats municipals

Context

El cadastre de la riquesa rústica de Roses de 1958-1964 és un dels documents més consultats de l'AMR. Malgrat els anys transcorreguts, continua essent una font imprescindible per conèixer com estava estructurat el territori a mitjan segle XX i poder cercar límits, termes o finques que serveixin d'antecedents a gestions actuals. Aquesta funció, a més, es veu reforçada perquè és la planimetria més antiga que existeix de tot el terme municipal de Roses.

Però, a més, esdevé una font d'informació que trascendeix de molt la simple utilitat administrativa i fiscal per a la qual fou creada. Atès que fixa en el temps una determinada organització territorial i tot un catàleg de topònims, s'ha convertit amb els anys en una font d'informació històrica de primera magnitud. Molts noms de lloc s'haurien perdut de la memòria col·lectiva si no hagués estat per l'ingent treball de camp que es va fer l'any 1958. Això tampoc significa que sigui un compendi lliure de crítica, atès que, com tots els documents, és fill de la seva època i, en aquest cas, el bandeigament de la llengua catalana practicada durant el règim franquista comportà que molts topònims fossin castellanitzats o mal entesos per les persones que intervingueren en la seva elaboració. Amb tot, és un document fonamental per conèixer l'entorn rural i natural de Roses, atès que consigna tots els camins, les rieres i els simples recs, les finques o els elements

diversos que puntegen el territori com pous, dòlmens, masos, barraques, etc. En definitiva, un document inicialment creat amb finalitats fiscals, com és el cadastre de rústica de 1958, ha acabat essent un document imprescindible per conèixer l'entorn físic de la nostra població.

Més informació

Amparo Ferrer Rodríguez, "La historia del catastro de rústica en España", a Antoni Segura i Immaculada Canet, *El Catastro en España*, Ministerio de Economía y Hacienda, 1988, vol. 2, pàgs. 31-60.